

De tienduizend mijl wedstrijd

Hoofdstuk 5 in: Alfred Jarry, Superman (Le Surmâle, Roman Moderne, Parijs, 1902)

William Elson was de veertig al gepasseerd toen zijn dochter Ellen geboren werd. In het jaar waarover wij schrijven, negentienhonderdtwintig, was hij al boven de zestig, maar de slankheid van zijn grote gestalte, zijn goede gezondheid en zijn helder verstand logenstrafden zowel iedere datum als zijn witte baard.

Hij had door zijn toxicologische ontdekkingen een roemruchte naam gekregen en was benoemd tot voorzitter van alle nieuwe matigheidsgenootschappen in de Verenigde Staten op de dag dat, door een voorspelbare ommekeer in de wetenschappelijke smaak, alom verkondigd werd dat de enige hygiënische drank de absolute alcohol was.

Aan William Elson namelijk was de filantropische uitvinding te danken, het water dat door leidingen bij de mensen thuis gebracht wordt te denatureren met dien verstande dat het ondrinkbaar werd, maar nog net geschikt bleef voor reinigingsdoeleinden.

Bij zijn komst in Frankrijk werden zijn theorieën bestreden door enkele artsen die nog de oude opvattingen huldigden. De meest felle tegenstander was dokter Bathybius.

Zijn voornaamste tegenwerping luidde, toen hij met Elson in een restaurant dineerde, dat hij bij hem zonder meer het trillen van alcoholische handen kon constateren.

In plaats van te antwoorden trok de oude Elson zijn revolver en mikte op de knop van de elektrische schel.

'Slechts de vaardigheid van het oog, wilt u misschien tegenwerpen,' zei hij tegen de dokter; 'maar wees eens zo vriendelijk deze spijskaart voor mijn gezicht te houden.'

Zijn hand had zich niet meer verroerd nadat het scherm er tussen geschoven was. Het schot weerklonk.

Het wapen bevatte dum-dumkogels. Van de elektrische schel was niets meer over, van het tussenschot bitter weinig, en verder klonken alleen een paar onvoltooide kreten op van een vreedzame gast, die in het aangrenzende vertrek juist aan zijn hors-d'oeuvre bezig was. Een uiterst kort moment echter had de elektrische knop, in het midden getroffen, de stroom naar de schel verder-geleid.

De ober verscheen.

'Nog een fles alcohol,' gebood Elson.

Dat was de man wiens werkzaamheden geleid hadden tot de uitvinding van het *Perpetual-Motion-Food*.

Dat William Elson, na eindelijk dit *Perpetual-Motion-Food* te hebben geproduceerd, besloten had om, in samenwerking met Arthur Gough, zijn product te 'lanceren' door een grote wedstrijd te organiseren tussen een wielerploeg die uitsluitend hiermee gevoed werd, en een exprestrein, dat alles was geen gebeurtenis die nooit eerder vertoond was. Herhaalde malen hadden in Amerika al, sedert de laatste jaren van de negentiende eeuw, ploegen van vijf of van zes man sneltreinen verslagen over een afstand van een of twee

mijl; maar wel ongehoord was het feit, dat hier verklaard werd dat de menselijke motor op zeer lange afstanden superieur was aan mechanische motoren. Het grote vertrouwen in zijn ontdekking, dat "William Elson door de behaalde successen naderhand kreeg, zou hem langzamerhand hebben moeten doen overhellen naar de ideeën van André Marcueil betreffende de onbegrensde van de menselijke vermogens. Maar als man van de praktijk wilde hij die alleen maar als onbegrensd beschouwen, wanneer ze hun oorsprong vonden in zijn *Perpetual-Motion-Food*. Het antwoord op de vraag of André Marcueil al of niet aan de wedstrijd deelnam, willen wij, hoewel miss Elson ervan overtuigd was hem herkend te hebben, in dit hoofdstuk aan het oordeel van de lezer overlaten. Om tot een nauwkeuriger berichtgeving te komen, ontleen wij het verslag van de zogenaamde *Perpetual-Motion-Foodstrijd* of de 'tienduizend mijl-wedstrijd' aan één van de mannen uit de vijfkoppige ploeg, Ted Oxborrow, zoals de *New York Herald* dit op schrift gesteld en gepubliceerd heeft.

- Horizontaal over onze vijfwieler gebogen - het normale renmodel 192.0, geen stuur, met banden van vijftien millimeter en een versnelling van vierendertig op zevenenvijftig, met onze gezichten lager dan onze zadels en in maskers gehuld om ons tegen de wind en het stof te beschermen; onze tien benen, zowel ter linker- als ter rechterzijde met elkaar verbonden door aluminium stangen, zo gingen wij van start op de eindeloze renbaan, die over de gehele lengte van tienduizend mijl was aangelegd, evenwijdig aan de baan voor de grote sneltrein; wij gingen, voortgetrokken door een granaatvormige automobiel, van start met een voorlopige snelheid van honderdtwintig kilometer per uur.

Wij waren aan de machine vastgegespt alsof we nooit meer zouden afstappen, en wel in deze volgorde: als achterste ik, Ted Oxborrow; voor mij Jewey Jacobs, Georges Webb, Sammy White - een neger - en de voorman van onze equipe, Bill Gilbey, die wij voor de grap *korporaal* Gilbey noemden, omdat hij verantwoordelijk was voor vier man. De dwerg Bob Rumble tel ik niet mee - hij bungelde in een aanhangwagen achter ons aan, en zijn tegenwicht moest dienen om de ligging van ons achterwiel op de weg te verstevigen of te verzwakken.

Korporaal Gilbey reikte ons met regelmatige tussenpozen over zijn schouder de kleine kleurloze, brosse en bitter smakende klontjes aan van het *Perpetual-Motion-Food*, dat gedurende bijna vijf dagen ons enige voedsel vormde; hij nam ze, met telkens vijf tegelijk, van een plank die achterop onze gangmakermachine was aangebracht. Onder de plank lichtte de witte wijzerplaat op van de snelheidsmeter; onder de wijzerplaat was een draaibare trommel opgehangen die bedoeld was om de eventuele schokken van het voorwiel van onze vijfwieler te dempen.

Toen de eerste avond viel werd deze trommel, zonder dat de mensen op de locomotief het merkten, gekoppeld aan de wielen van de automobiel-gangmaker, zodat ze in tegenovergestelde richting hieraan roteerde. Korporaal Gilbey liet ons daarna net zover naar voren gaan tot ons voorwiel tegen de trommel drukte, en de omwenteling daarvan trok ons, als bij een tandwiel, gedurende de eerste uren van de nacht moeiteloos en de zaak oplichtend met zich mee.

In de beschutting van onze gangmakermachine hadden we natuurlijk niet de minste last van de wind; rechts van ons graasde de locomotief als een

goedmoedig, groot beest, op dezelfde plek van ons blik-'veld', zonder vooruit te komen of achteruit te gaan. Op een wat bibberend gedeelte van haar zijkant na - waar de drijfstang heen en weer leek te gaan - kon je nergens zien dat zij bewoog, en meer naar voren kon je de spijlen tellen van haar baanschuiver, die bijzonder veel weg had van tralies in de gevangenis of van de scheepen van een waterrad. Het had alles bij elkaar heel goed een uiterst vredig rivierlandschap kunnen zijn - de zwijgende streep van de gladde renbaan was de rivier - en het regelmatige borrelen van het grote beest leek op het ruisen van een waterval.

Herhaalde malen ving ik door de ruiten van de eerste wagon een glimp op van de lange witte baard van mr. Elson, die op en neer wipte alsof zijn lichaam achteloos dobberde in een schommelstoel.

De grote nieuwsgierige ogen van miss Elson verschenen eveneens een kort moment voor het eerste portier van de tweede wagon, het enige portier dat zich binnen mijn gezichtsveld bevond wanneer ik tenminste wel een halsverrekking riskeerde.

Het nijvere, kleine silhouet met de blonde baard van mr. Gough verwijderde zich geen moment van het platform van de locomotief. Want al volgde William Elson de wedstrijd ook vanuit de trein, die gebeurde toch in de hoop dat de trein zou verliezen; maar wat mr. Gough betreft, de grote weddenschap spoorde hem aan al de registers van zijn stuurmanskunst open te trekken.

Sammy White neuriede op de maat van onze been-bewegingen het kleine kinderlied:

Twinkle, twinkle, little star...

En door de verlaten nacht krijste de falsetstem van Bob Rumble, die niet al te goed bij zijn hoofd was, het achter ons uit: 'We worden gevolgd!'

Geen enkel levend of mechanisch wezen had ons echter met een dergelijke vaart kunnen volgen; en bovendien konden de mensen op de trein de effen en lege renbaan achter Bob Rumble overzien. Weliswaar was het onmogelijk de paar meter ballastlaag te zien vlak achter de wagons: deze bezaten slechts openingen aan de zijkant; en wij waren geen van allen in staat om om te kijken. Maar het was bijzonder onwaarschijnlijk wanneer iemand inderdaad over de hobbelige ballastlaag had gereden! De kobold wilde ongetwijfeld laten merken dat hij er prat op ging zijn onvolgroeide gestalte voortgetrokken te voelen in onze aanhangwagen.

Toen de dageraad van de tweede dag gloorde deed een doordringend en metaalachtig gesnork, een enorme vibratie waarin we als het ware ondergedompeld werden, mij bijna het bloed uit mijn oren spuiten. Ik bemerkte dat de zoeven nog granaatvormige automobiel het erbij had laten 'zitten' en vervolgens plaats had gemaakt voor een vliegende machine in de vorm van een trompet. Deze draaide om haar eigen as en schroefde zich op het terrein voor ons in de lucht vast, waarna een geweldige wind ons naar haar trechter toezog. De zijden draad van de snelheidsmeter trilde met een constante regelmaat en wierp een verticale en blauwe schaduw-streep op de wang van korporaal Gilbey, terwijl ik op de ivoren wijzerplaat het aantal kilometers per uur aflas zoals dat voor dit tijdstip was gepland:

250

De trein had zijn oude positie behouden, met nog steeds dezelfde schijn van onbeweeglijkheid, hetgeen op wonderlijke wijze met alle zintuigen viel te controleren: ik kon hem zelfs met mijn rechterhand aanraken; maar het

watervalachtige gekrijs was uiterst sterk geworden en op een millimeter afstand van de witgloeiende vuurhaard van de locomotief heerste, als gevolg van de snelheid, een dodelijke vrieskou.

Mr. W. Elson was nergens te zien. Mijn blik doorkruiste zijn wagon van het ene raam naar het andere zonder op iets te stoten. Mijn oog ontmoette een obstakel toen ik in het interieur van de wagon van miss Elson wilde kijken. Het eerste raam van de lange mahoniehouten coupé, het enige dat zich binnen mijn blikveld bevond, was tot mijn stomme verbazing aan de buitenkant ingekapseld door een dikke, scharlakenrode laag. Het leek haast of er, in de loop van deze ene nacht, bloedige paddestoelen op het vensterraam waren gegroeid...

Het was nu klaarlichte dag, en er kon over wat ik zag geen twijfel bestaan: alles wat ik van de wagon kon onderscheiden ging schuil achter rode rozen die geweldig groot waren, geheel ontloken en zo fris of ze zojuist waren geplukt. De geur dwarrelde door de kalme lucht achter het windscherm.

Toen het meisje het raampje naar beneden deed, scheurde een deel van het bloemengordijn open, maar ze vielen niet onmiddellijk neer; een paar seconden zweefden ze door de ruimte met dezelfde snelheid als de machines; de grootste werd door een plotselinge windstoot in de wagon geblazen.

Het kwam mij voor dat miss Elson een luide kreet uitstootte en haar hand naar haar borst bracht, en de hele verdere dag zag ik haar niet meer. De rozen raakten door de trilling een voor een hun blaadjes kwijt, en waaiden er afzonderlijk of met z'n drieën of vieren af, zodat het geverniste hout van de slaapwagen weer vlekkeloos te voorschijn kwam en duidelijker dan een spiegel het gemene profiel van Bob Rumble weerkaatste.

De volgende dag had de hoogrode flora zich vernieuwd. Ik vroeg me af of ik gek geworden was en het angstige gezicht van miss Elson verliet sedertdien het coupéraam niet meer.

Doch een ernstiger incident eiste mijn aandacht op.

Op deze derde ochtend had iets verschrikkelijks plaats, verschrikkelijk vooral omdat wij er de wedstrijd door hadden kunnen verliezen. Jewey Jacobs, op zijn plaats onmiddellijk voor mij en met zijn knieën op een yard afstand van mijn knieën, verbonden door de aluminium stangen; Jewey Jacobs, die sedert de start met een fabelachtig vertoon van kracht gereden had, zo goed zelfs dat hij door plotselinge rukbewegingen op de meest ongelegen momenten het door ons tijdschema voorgeschreven tempo verhoogde en ik herhaalde malen op de terugtraprem moest gaan staan; Jewey Jacobs scheen er plotseling een kwaadaardig behagen in te scheppen om op zijn beurt zijn benen stijf te houden, zodat mijn kniegewrichten, onaangenaam genoeg, in mijn kin belandden en ik er een harde dobber aan had mijn benen gaande te houden.

Noch korporaal Gilbey, noch Sammy White achter hem, noch Georges Webb waren in staat zich, vastgegordeld en gemaskerd als ze waren, om te draaien om te kijken wat Jewey Jacobs bezielde; ik kon me echter iets voorover buigen en zijn rechterbeen zien; de tenen zaten nog steeds in hun leren *toe-clip*, en zijn been ging gelijkmatig omhoog en weer omlaag, maar de enkel leek verstijfd en van *ankle-play* was geen sprake meer. Bovendien - maar misschien is dit een te technisch detail - had ik geen enkele aandacht geschonken aan een specialer geur die ik toeschreef aan zijn onderbroek van zwarte jersey, waarin ook wij, de vier anderen, zowel onze kleine als onze grote behoefte deden in vollersaarde; maar door een plotseling opkomende

gedachte begon ik te huiveren en ik keek nog eens naar de zware, marmerkleurige enkel, op een yard afstand van mijn been en met mijn been verbonden, en ik ademde de *lijkenstank* in van een onbegrijpelijk versneld rottingsproces.

Op een halve yard afstand van mijn rechterbeen trof mij nog iets heel anders: in plaats van het midden van de tender, werd ik op mijn hoogte het tweede portier van de eerste wagon gewaar.

'We lopen vast!' schreeuwde op dat moment Georges Webb.

'We lopen vast!' herhaalden Sammy White en Georges Webb; en omdat morele ontsteltenis meer op je armen en je benen slaat dan lichamelijke vermoeidheid, dook het laatste portier van de tweede wagon bij mijn schouder op, het laatste met bloemen getooide portier van de tweede en laatste wagon; de stemmen van Arthur Gough en de machinisten klonken op in hoera-geroep. 'Jewey Jacobs is dood,' schreeuwde ik met inspanning van al mijn krachten en op jammerlijke toon.

De derde en de tweede man van het team brulden in hun maskers naar Bill Gilbey:

'Jewey Jacobs is dood!'

Het geluid dwarrelde met de luchtstroom mee tot in het innerlijk van de vliegende, trompetvormige machine die het tot driemaal toe terugkaatste - want ze was reusachtig genoeg om over haar hele lengte voor twee echo's te zorgen - die het terugkaatste en het hoog in de lucht slingerde boven de ongelooflijke renbaan achter ons, als een oproep voor het jongste gericht:

'Jewey Jacobs is dood! Dood! Dood!'

'Ach! Is-ie dood? Hij kan me de r... op!' zei korporaal Gilbey. 'Opgelet: *sleep Jacobs mee!*'

Het was een zenuwslopend karwei, dat ik niet nog eens bij welke wedstrijd ook hoop mee te maken. De man sribbelde tegen, stremde ons, liet ons vastlopen. Het was eigenaardig te zien hoe deze term, die toch slaat op wrijvingen in een machine, ook wonderbaarlijk van toepassing bleek op een lijk. En hij bleef, vóór mijn neus, doen wat hij moest doen in zijn vollersaarde! Wel tienmaal kwamen wij in de verleiding om de moeren die de vijf paar benen, met inbegrip van die van de dode, bij elkaar hielden los te schroeven. Maar hij zat als aan zijn zadel gebakken, geketend, genageld, gesoldeerd en vastgepind, en daar komt nog bij dat hij... dood gewicht betekend zou hebben, deze uitdrukking vind ik niet gezocht, en om deze harde strijd te winnen konden we dood gewicht missen.

Korporaal Gilbey was een man van de praktijk, zoals William Elson en Arthur Gough gentlemen van de praktijk waren, en korporaal Gilbey droeg ons op wat ook deze twee ons opgedragen zouden hebben. Jewey Jacobs was aangenomen om te fietsen, als vierde man in de grote en roemruchte *Perpetual-Motion-Food*-wedstrijd; zijn contract was goed voor een uitkoopgeld van vijftwintigduizend dollar, te betalen uit toekomstige wedstrijden. Als dode kon hij aan geen wedstrijden meer meedoen en al evenmin zijn uitkoopgeld betalen. Er zat dus niets anders voor hem op dan te fietsen, dood of levend. Op machines kan je goed slapen, op machines kan je uitstekend sterven, dus wat dan nog? En bovendien heette deze wedstrijd de wedstrijd van *de eeuwigdurende beweging!*

William Elson legde ons later uit dat de stijfheid van een lijk - hij noemde dat *rigor mortis*, geloof ik - absoluut niets te betekenen heeft en verdwijnt bij de

eerste poging om deze te verbreken. Wat de plotselinge rotting betreft, hij gaf toe dat ook hij niet wist waaraan dat toegeschreven kon worden... misschien, zei hij, aan de ongemeen intensieve afscheiding van toxinen in de spieren.

Onze Jewey Jacobs moest dus maar weer trappen, aanvankelijk met grote tegenzin, zonder dat we konden zien of hij, met zijn neus nog steeds achter zijn masker, gekke gezichten trok. Wij moedigden hem aan met amicale beledigingen, zoals onze grootvaders die richtten tot sollicitanten richting Mokerhei: 'Vlug een beetje, smeerlap!' Langzaam maar zeker begon hij de smaak te pakken te krijgen, en ja hoor, zijn benen volgden de onze, het *ankle-play* keerde terug, en hij ging zelfs weer als een waanzinnige trappelen.

'Een vliegwiel,' zei de korporaal: 'hij trekt weer bij. Ik denk dat het niet lang meer duurt of hij heeft het te pakken.'

Inderdaad, hij trok niet alleen bij, maar raakte in blinde geestdrift, en de sprint van dooie Jacob werd een *sprint* die bij de levenden geen weerga kent. Het ging zo goed, dat de laatste wagon die gedurende dit huzarenstukje van dodenonderricht onzichtbaar was geworden, groter en groter werd en zijn natuurlijke plaats weer innam, een plaats die hij eigenlijk nooit had mogen verlaten, ergens achter mij met het middelste gedeelte van de tender op een halve yard rechts van mijn rechterschouder. Dit alles vond, uit de aard der zaak, niet plaats zonder hoera-geroep, ditmaal van onze kant, bulderend vanachter de vier maskers:

'Hiep hiep hoera voor Jewey Jacobs!'

En de vliegende trompet liet de lucht weergalmen van:

'Hiep hiep hoera voor Jewey Jacobs!'

Ik had de locomotief met haar beide wagons uit het oog verloren toen wij de dode leven leerden; zodra hij zich weer alleen kon redden, zag ik de achterzijde van de laatste wagon steeds groter worden, alsof die het was die terugkeerde om te zien hoe het met ons stond. Ik zag hoe - en dit was ongetwijfeld een hallucinatie, een vervormde weerkaatsing van de vijfwieler in het mahoniehout van de grote slaapwagen, helderder dan een spiegel - een gebocheld menselijk wezen - met een bochel of gebukt onder een enorme vracht - achter de trein aanfietste. Zijn benen gingen met precies dezelfde snelheid als de onze op en neer.

Meteen daarop was het visioen om de hoek verdwenen, omdat wij de achterkant van de wagon reeds waren gepasseerd. Ik ervoer het als uiterst komisch toen ik, net als tevoren, de absurde Bob Rumble — die als dolgedraaid heen en weer sprong in zijn mandstoel, als een aap in een kooi - hoorde krijsen:

'We worden gevolgd! Gevolgd door een fiets!'

Het onderricht van Jewey Jacobs had ons een hele dag gekost: het was de ochtend van de vierde dag, drie minuten en zeven twee-vijfde seconde over negen; en de wijzer van de snelheidsmeter stond op zijn uiterste stand - hoger ging de meter niet - 300 kilometer per uur.

De vliegende machine bewees ons goede diensten; en hoewel ik niet weet of we de hierboven aangegeven snelheid overschreden, ben ik er zeker van dat wij het aan haar te danken hadden dat wij niet langzamer vooruitkwamen, want de meter hield voortdurend zijn naald op het uiterste punt van de wijzerplaat gericht. De trein wist ons steeds goed bij te houden, zonder van hoogte te veranderen, maar had bij het inslaan van brandstof geen rekening gehouden met zulke snelheden, want de passagiers - uitsluitend bestaand uit

mr. Elson en zijn dochter - begaven zich via het gangpad naar het platform van de locomotief, naar de machinist, terwijl ze hun mond- en drankvoorraad meedroegen. Het meisje dat zich wonderbaarlijk energiek gedroeg had een toilettas bij zich. Iedereen - ze waren met vijf of zes man - was druk in de weer de wagons in stukken te hakken en alles wat brandbaar was in de vuurhaard te gooien.

De snelheid nam toe - in welke mate kan ik niet zelfs maar bij benadering zeggen; maar het geronk van de vliegende trompet werd enkele halve tonen hoger, en het kwam mij voor, hoe absurd dat ook klinkt, of de weerstand onder de pedalen volkomen wegviel toen ik mij met nog meer nadruk inspande. Zou die verbazingwekkende Jewey Jacobs opnieuw vooruitgang hebben geboekt? Ik nam onder mijn voeten niet langer het eentonige asfalt van de renbaan waar, maar... van heel verre... de bovenkant van de locomotief! De rook van kolen en petroleum verblindde onze maskers. De vliegende machine leek wel te kruipen.

'Giervlucht,' verklaarde ons met een enkel woord korporaal Gilbey, tussen twee hoestbuien door. 'Kijk uit, we donderen naar beneden.'

Het is bekend, en Arthur Gough zou dat beter kunnen uitleggen dan ik, dat een zich voortbewegend lichaam, zodra het met voldoende snelheid wordt voortgedreven, zich in de lucht verheft en vliegt, aangezien de hechting tegen de bodem door de snelheid wordt opgeheven. Wat niet wegneemt dat het weer neervalt wanneer het niet voorzien is van mechanismen, die in staat zijn het zonder een vast steunpunt voort te stuwten.

De vijfwieler vibreerde, toen hij weer neerviel, als een stemvork.

'*All right*,' zei plotseling de korporaal, die bezig was een eigenaardig spel van gebaren op te voeren, met zijn neus op zijn voorwiel. Alles begon weer als vanouds te fietsen.

'Oei, voorband geklapt,' zei Bill op geruststellende toon.

Ter rechterzijde was geen spoor meer van de wagons te bekennen: enorme stapels hout en blikken benzine waren op de tender gestapeld; de trucks waren losgekoppeld en bleven achter: zelfs wanneer ze nog enige tijd bleven rollen door hun eigen enorme snelheid, ze moesten toch langzamer gaan door de trillingen. Op dit ogenblik was het mogelijk de beweging van hun raderen te volgen. De locomotief was nog steeds op dezelfde hoogte.

'Giervlucht-twee,' zei Bill Gilbey. 'Geen gevaar meer voor neerdonderen. Achterband geklapt. *All right*.'

Stomverbaasd stak ik mijn hoofd boven mijn horizontale masker uit en keek in de lucht: de vliegende machine was verdwenen en snelde ongetwijfeld ergens in de verte weg, samen met de achtergelaten wagons.

Maar alles was in orde, zoals de korporaal zei; de snelheidsmeter gaf tegen zijn wang en met trillende naald nog steeds blijk van een eenparig versnelde gang, al sedert geruime tijd meer dan driehonderd kilometer per uur.

Het keerpunt verhief zich aan de horizon.

Het was een grote toren met open dak, in de vorm van een afgeknotte kegel en met een diameter van tweehonderd meter bij de basis en honderd meter aan de top. Massieve steunberen van steen en ijzer hielden hem staande. De renbaan en de rails leken daarin door een soort poort te worden opgeslokt; en in het innerlijk draaiden wij gedurende een fractie van een minuut als een wervelwind rond, horizontaal liggend en ons in het zadel houdend door onze eigen snelheid, over de wanden die niet gewoon overeind stonden, maar

overhielden en van binnenuit op een dak leken. Wij leken haast vliegen die tegen een plafond liepen.

De locomotief hing onder ons, op haar zij, als een plank in een rek. Een gebrom vulde de afgeknotte kegel.

Gedurende deze fractie van een minuut nu, hoorden wij allen in het binnenste van deze verafgelegen toren in de Transsiberische steppe waarvan wij de onafzienbare leegte zojuist doorkruist hadden, een luide stem, teruggekaatst door de echo, een stem die onmiddellijk na de locomotief scheen te zijn binnengekomen. Deze stem tierde, vloekte en raasde.

Ik vernam duidelijk de volgende buitenissige zin, uitgesproken in correct Engels - ongetwijfeld opdat ze ons niet zou kunnen ontgaan:

'Varkenskop, je breekt me de schouder.'

Vervolgens een doffe bons.

We waren het keerpunt reeds gepasseerd en dwars voor dezelfde vreemde poort, die wij enkele seconden tevoren leeg hadden aangetroffen, schommelde een fust met een inhoudsmaat die de Engelsen *hogshead* noemen - wat inderdaad 'varkenskop' betekent, hoewel wij de inhoud van vierenvijftig gallons een okshoofd noemen - met op de plaats van het spongat een grote, rechthoekige opening en, over het midden, voorzien van twee riemen die leken op de draagbanden van een soldaten-ransel - als had iemand het op zijn rug gedragen -, schommelde dus een fust zoals ieder rond voorwerp schommelt dat zojuist met hardhandigheid op de grond is geplaatst — op de wijze van een kinderwieg.

De baanruimer van de locomotief schoot het als een voetbal weg: het besprenkelde de rails en de renbaan met wat druppels water en enkele rozetakken, waarvan er een paar enige tijd bleven ronddwarrelen en met hun doornen bleven haken in de reeds geklaptte banden van onze wielen.

De nacht van de vierde dag brak aan. Hoewel wij er drie dagen over gedaan hadden om het keerpunt te bereiken, moesten wij, wanneer onze huidige snelheid op hetzelfde peil bleef, binnen vierentwintig uur de finish van de tienduizend mijl-wedstrijd bereikt hebben.

Toen de duisternis viel, wierp ik een laatste blik op tie wijzerplaat van de snelheidsmeter die ik tot het ochtendgloren niet meer zou kunnen raadplegen; en toen ik keek vlamde de zijden draad die draaide en trilde op het uiterste puntje van de geblokkeerde muil van het raderwerk óp tot een grote, blauwe streep en vervolgens werd alles zwart.

Plotseling werden wij, als door een meteorregen, bekogeld door een hagel van tegelijkertijd harde en zachte slagen, scherp en donzig en bloedig en krijsend en luguber, in de val gelopen van onze eigen vaart, zoals vliegen worden gevangen; en de vijf wieler sprong opzij en stootte tegen de locomotief die nog altijd onbeweeglijk scheen. Ze bleven gedurende enkele meters aan elkaar gehecht zonder dat onze mechanische benen hun werk onderbraken.

'Niets,' zei de korporaal. 'Vogels.'

Wij waren niet langer beschut door het windscherm van de gangmakermachine, en het is bijzonder vreemd dat dit voorval niet eerder plaats had na het loskoppelen van de vliegende trechter.

Op dat moment kroop, zonder zelfs een bevel van de korporaal af te wachten, de kobold Bob Rumble over de stang van zijn aanhanger naar mij toe om met zijn hele gewicht het achterwiel te belasten en zijn ligging op de weg steviger

te maken. Door deze manoeuvre werd het mij duidelijk dat de snelheid nog steeds toenam.

Ik hoorde zijn tanden klapperen en begreep dat Bob Rumble enkel dichterbij gekomen was om te ontvluchten wat met zijn 'we worden gevolgd' te maken had.

Hij stak achter mijn rug, iets naar links, een acetyleen-zoeklicht aan dat voor ons uit, iets naar rechts (de locomotief reed nu links van ons) op een bizarre wijze de vijfvoudige schaduw van het team op het witte renbaan projecteerde. In dit heldere licht jammerde de dwerg niet langer. En wij lieten ons meeslepen *door onze eigen schaduw*.

Ik had niet het flauwste idee meer van onze snelheid. Ik deed mijn best enkele flarden op te vangen van de kleine, stupide liedjes die Sammy White voor zich uit neuriede om het ritme van zijn pedalen aan te geven. Kort voordat de draad van de snelheidsmeter opvlamde brabbelde hij, nagenoeg als de roffel van een hagelbui, het refrein van zijn eindsprint dat al zo vaak te horen was geweest bij al de records die hij op de hele en de halve mijl behaald had op de vliegvormige renbanen van Massachussets:

Poor papa paid Peter's potatoes!

De rest moest hij er zelf bij bedenken, maar zijn benen gingen te snel voor zijn hersens.

Het denken, tenminste voor zover het Sammy White betreft, gaat niet zo snel als wel beweerd wordt, en ik zie het op welke renbaan dan ook nog geen 'hoge vlucht' nemen.

Er bestaat werkelijk maar één record dat noch Sammy White, de wereldkampioen, noch ik, noch onze vijfkoppige equipe zo gauw niet zullen breken: het record van het licht, en toch heb ik het met mijn eigen ogen

zien breken: toen het zoeklicht achter ons ging branden en de wielerbaan van achteren naar voren met onze schaduw aftastte, met onze schaduw die was samengesteld uit onze vijf schaduwen die zich op vijftig meter afstand vóór ons weer zó onverwachts samenvoegden en met elkaar versmolten dat je waarlijk zou denken dat er maar één renner was die, op de rug gezien, voor ons uitreed - de identieke bewegingen van onze pedalen maakten deze illusie volmaakt, een illusie waarvan ik eerst later hoorde dat het geen illusie was - toen onze schaduw dus voor ons uit geworpen werd kregen wij allen sterker dan ooit het gevoel dat een zwijgende en onoverwinnelijke tegenstander die al sedert dagen op ons geloerd had rechts van ons opdoemde op hetzelfde moment als onze schaduw en, door deze schaduw gedekt, steeds zijn voorsprong van vijftig meter bleef bewaren; onze wedijver werd zo fel dat onze drijfstangen begonnen te wervelen met nagenoeg dezelfde voortvarendheid als een dolle hond die zich, wanneer hij niets beters om in te bijten heeft, om zijn eigen as draait, achter zijn staart aan.

De locomotief bleef intussen, haar eigen wagons verstokend, voortdurend op dezelfde hoogte en zag eruit als een uiterst kalme vijver naast een geysers... Het leek of zij geen ander levend wezen vervoerde dan miss Elson die met een overprikkelde en nauwelijks te verklaren nieuwsgierigheid de bokkesprongen - ze waren inderdaad vrij grotesk - van onze slagschaduw in de verte volgde. William Elson, Arthur Gough en de machinisten verroerden geen vin. "Wij echter, achter elkaar onder de vale lichtbundel van onze lantaarn en zo ineengedoken achter onze maskers dat wij nauwelijks de

wrijving voelden van de grote orkaan die door onze snelheid ontstond, wij beleefden opnieuw, wanneer ik tenminste op mijn persoonlijke gevoelens mag afgaan, de avonden van onze kindsheid toen wij onder de lamp zaten, gebogen over onze tafel met huiswerk. En wij zagen eruit of we een van mijn visioenen van zulke avonden wilden reconstrueren: een grote nachtschaduw die door het venster naar binnen vloog, die zich - vreemd genoeg - niets aan de lamp gelegen liet, maar met een oorlogszuchtige ijver op het plafond zijn eigen schaduw, daarop door de vlam geworpen, achterna joeg en die daar, stoot na stoot, met alle sprietten van zijn behaarde lichaam tegenaan sloeg: tik, tik, tik...

In deze gedachten of in deze droom verzonken, merkte ik niet dat het zoeklicht door het gesidder van onze enorme vaart was uitgegaan en dat toch, duidelijk zichtbaar omdat de renbaan heel blank was en de nacht tamelijk helder, hetzelfde grillige silhouet ons *op sleeptouw had* op vijftig meter afstand!

Dit silhouet kon niet afkomstig zijn van het licht van de locomotief: zelfs de petroleum van haar beide lantaarns was allang opgesoupeerd voor het vuur onder de duistere stoomketel.

Maar toch, fantomen bestaan niet... "Wat was dat dan voor een *schaduw*"?

Korporaal Gilbey had het uitdoven van ons zoeklicht niet opgemerkt, anders zou hij Bob Rumble wel ernstig de les gelezen hebben: even joviaal en praktisch als altijd moedigde hij ons met zijn guitenstreken aan:

'Vooruit, kinderen, laten we dat eens inhalen! Zoiets houdt het niet lang meer uit! "We krijgen het wel. Er is daar gebrek aan olie, dat is geen schaduw, dat is een draaispit!"

In de grote stilte van de nacht voerden wij onze snelheid op.

Plotseling... hoorde ik... meende ik zoiets te horen als het gepiep van een vogel, maar met een eigenaardig metaalachtig timbre.

Ik vergiste me niet: er klonk wel degelijk een geluid, ergens voor ons, een geluid als van oud ijzer. Zeker van mijn zaak wilde ik het uitschreeuwen, de korporaal roepen, maar ik was te onthutst over mijn ontdekking.

De schaduw knarste als een oude weerhaan!

Er kon nu geen twijfel meer bestaan aan het enige werkelijke nogal ongewone evenement van de wedstrijd: de verschijning van de *Pedaalridder*.

En toch zal ik nooit geloven dat een mens, of een duivel zelfs ons heeft kunnen volgen - en inhalen - over tienduizend mijl!

Vooraf wanneer je de handelwijze van deze figuur eens nader bekeek! Zo moet het gebeurd zijn: de Pedaalridder die zich vanzelfsprekend had laten inhalen en links hield, bijna voor de locomotief; de Pedaalridder die opdook op het moment dat de schaduw verdween en zich een seconde lang met haar versmolt, - fietste ongelooflijk onhandig, maar met een voor hem en voor ons als door de Voorzienigheid beschikt geluk over de renbaan voor de vijfwieler uit. Hij stootte daarbij met zijn apocalyptische machine tegen de eerste rail...

Hij zigzagde zo dat je waarachtig zou zeggen dat hij misschien een uur of drie, maar toch zeker niet langer op een fiets gezeten had. Hij stak dus dwars over de eerste rail heen, waarbij hij zijn botten wel had kunnen breken, en had de wanhopige gelaatsuitdrukking van iemand die maar al te goed weet dat hij er nooit in zal slagen over de tweede heen te komen; gehypnotiseerd door de manoeuvres van zijn stuur, de ogen strak op zijn voorwiel gericht, leek het niet of hij besepte dat hij al zijn kleine, imbeciele bewegingen uitvoerde vóór

een sneltrein die met meer dan driehonderd kilometer per uur op hem afstormde. Het leek opeens of hem een uiterst wijs en vernuftig idee te binnenschoot, hij draaide met een ruk naar rechts en reed rechthoekig verder over de ballastlaag, op de vlucht voor de locomotief. Precies op dat moment raakte de buffer van de machine zijn achterwiel.

Gedurende de seconde waarin hij te pletter geslagen zou worden, bleef heel zijn zotte silhouet tot op de details van de spaken van zijn fiets als een foto op mijn netvlies gegrift. Daarna sloot ik mijn ogen om niet getuige te hoeven zijn van een in tienduizend stukjes gereden man.

Hij droeg een knijpbril en was niet behaard in de gebruikelijke zin van het woord, maar werd ontsierd door een ijzig dunne en fijngekrulde baard.

Hij was gekleed in een lange uniformjas en op zijn hoofd troonde een hoge hoed die grijs van het stof was. Zijn rechterbroekspijp was opgestroopt, en het leek of hij dat speciaal gedaan had om gemakkelijker in zijn ketting verward te raken; en zijn linkerbroekspijp werd bijeengehouden door een knijper. Zijn voeten op hun rubberpedalen staken in gummilaarzen. Zijn voertuig bestond uit een fors frame met solide luchtbanden en overschreed beslist zijn gewicht in goud... ja, het moest wel zwaar zijn! voorzien als het van achteren en voren was met een ijzeren spatbord. Een flink aantal spaken -naaf en velg direct verbindend - was nauwgezet vervangen door paraplubaleinen waarvan de vorken, die niet waren verwijderd, in de vorm van een 8 op de maat van de wielen meedanst.

Toen ik tot mijn verbazing het regelmatige gekletter, alsmede het geknars van de sleetse kogellagers hoorde, een goede halve minuut nadat volgens mij de catastrofe gebeurd moest zijn, deed ik mijn ogen weer open - en kon ze niet geloven, kon zelfs niet geloven dat ik ze open had: de Pedaalridder reed nog steeds met een houding van wie-doet-me-wat over de linkerkant van de ballastlaag! De locomotief lag geheel tegen hem aan, maar dat scheen hem niet in het minst te storen. Dat was natuurlijk meteen de verklaring van het wonder: die erbarmelijke stommerik had ongetwijfeld niet geweten dat de grote sneltrein achter hem aankwam, anders had hij geen blijk gegeven van zo'n schitterende koudbloedigheid. De locomotief was met haar buffer tegen de fiets gestoten en duwde deze nu voort *tegen het spatbord van het achterwiel!* Wat de ketting betreft - want dit belachelijke en onzinnige individu was natuurlijk volstrekt niet in staat zijn benen met zo'n snelheid te bewegen -de ketting was op het moment van de botsing gebroken en de Pedaalridder fietste jubelend in het lege - zonder dat dit overigens nodig was omdat het ontbreken van iedere overbrenging hem een uitmuntende - ja, dolle 'vrije loop' verschaftte — en hij was meer dan trots op zijn prestatie, die hij zonder enige twijfel toeschreef aan zijn natuurlijke vermogens!

Een licht als van een apotheose verscheen aan de horizon, en de Pedaalridder kreeg er als eerste een aureool van. Het was de feestverlichting aan de finish van de Tienduizendmijl!

Ik had het gevoel of ik aan het einde van een nachtmerrie was gekomen.

'Vooruit! Nog één keer met volle zeilen,' zei de korporaal. 'Met ons vijven "lappen" we die vriend toch zeker!'

Deze plotselinge stem maakte me - zoals een vast richtpunt het zwaaien van een schip nog erger maakt voor een zeezieke die in een cardanisch opgehangen kooi schommelt - deze stem van de korporaal maakte me duidelijk dat ik dronken was, stomdronken van vermoeidheid of van de

alcohol van het *Perpetual-Motion-Food* - Jewey Jacobs was er immers aan gestorven! - en tegelijkertijd ontzuurde ze me.

Toch bleek ik niet gedroomd te hebben: een vreemde wielrenner reed voor de locomotief; maar hij zat niet op een fors frame met solide luchtbanden! Maar hij droeg geen gummilaarzen! Maar zijn fiets knarste niet, al suisde het wel in mijn oren! Maar hij had zijn ketting niet gebroken omdat zijn fiets een voertuig zonder ketting was! De uiteinden van een losse, zwarte ceintuur fladderden achter hem aan en sloegen telkens even tegen de baanruimer van de locomotief! Dat had ik aangezien voor een spatbord en voor de slippers van een uniformjas! Zijn korte broek was op zijn dijnen geknapt door het opzwellen van zijn strekkende spieren! Zijn fiets was een renmodel zoals ik er nog nooit een gezien had, met microscopisch dunne banden die een grotere omwentelingsnelheid konden bereiken dan de vijfwieler; hij dreef het spelenderwijs aan en inderdaad of hij in het lege traptje. De man reed voor ons: ik zag zijn nek, met onstuimig golvende lange haren; het koord van zijn knijpbril - of een zwarte lok uit zijn haardos - was door de vaart over zijn schouders naar achteren gewaaid. De spieren van zijn kuit klopten als twee albasten harten.

Er ontstond een deining op het platform van de locomotief, alsof er iets geweldigs op til was. Arthur Gough duwde zachtjes miss Elson weg die voorovergebogen en, naar het scheen, liefdevol keek naar de onbekende renner. De ingenieur scheen op bitse toon te onderhandelen met mister Elson om van hem een of andere zeer speciale concessie te verkrijgen. De smekende stem van de oude man drong tot me door:

'U wilt er de locomotief toch niet van laten drinken? Dat zal haar slecht bekomen! Het is geen menselijk wezen! U wilt dat beest toch niet laten krepelen!'

Na enkele snelle en onverstaanbare zinnen:

'Laat me dan zelf het offer brengen! Eerst op het laatste ogenblik wil ik mij van haar scheiden!'

De scheikundige met zijn witte baard bracht met beide handen, uiterst teder en behoedzaam, een fiool omhoog waarin, zo vernam ik later, een uitmuntende rum zat die qua leeftijd zijn grootvader had kunnen zijn en die hij bewaard had om er in eenzaamheid van te genieten; hij goot deze allerbrandbaarste drank in de vuurhaard van de locomotief... de alcohol was ongetwijfeld té uitmuntend: de machine deed pffftftft... en doofde uit.

Zo geschiedde het dat de vijfwieler van het *Perpetual-Motion-Food* de tienduizend mijl-wedstrijd won; maar noch korporaal Gilbey, noch Sammy White, noch "Webb, noch Bob Rumble, noch, geloof ik, Jewey Jacobs in het hiernamaals, noch ik die namens hen allen teken voor dit verslag: Ted Oxborrow, we zullen het nooit kunnen verkroppen dat wij bij onze aankomst aan de eindpaal - waar niemand ons opwachtte omdat niemand op een zo snelle terugkeer had gerekend - deze eindpaal met rode rozen omkranst aantroffen, met dezelfde obsederende rode rozen die de hele renbaan hadden afgebakend...

Niemand heeft ons kunnen vertellen wat er van de 'wonderlijke' coureur geworden is.